

Als directeur van de AkzoNobel Art Foundation verzamelt Hester Alberdingk Thijm al 25 jaar hedendaagse kunst. 'Mensen zeggen vaak dat ik de leukste baan ter wereld heb.'

Door Jeroen Bos

ALTIJD OP ZOEK NAAR GOEDE KUNST

Identiteit en het mensbeeld zijn belangrijke thema's van de jubileum-expositie 'All Eyes'.

'Cardinal Points (Greyish Blue)' (2006), Steven Aalders. AkzoNobel bezit meer van zijn werken.

De kans een goede eerste indruk te maken, krijg je maar één keer. Daarom ging Hester Alberdingk Thijm in het week-end voordat de Vlaamse Thierry Vanlancker zou beginnen als ceo van AkzoNobel flink aan de slag. Alberdingk Thijm is directeur van de bedrijfscollectie en met haar team haalde zij de kunstweg uit Vanlanckers toekomstige kamer, om die opnieuw te vullen, maar nu met werken van Belgische kunstenaars.

Toen de kersverse ceo op maandag zijn kantoor binnenstapte, zag hij aan de muur een foto van een Belgische koffietafel, gemaakt door de Vlaming Hans Op de Beeck. Op die tafel lagen stukken vlaai en op Vanlanckers bureau stond ook een vlaai, met daarnaast een briefje. Of hij net als zijn voor-

'Silent DeeJay' (1997), Tjong Ang. Zijn werk gaat vaak over de invloed van massa- en digitale media.

gangers voorzitter wilde worden van de AkzoNobel Art Foundation. En zo geschiedde.

Deze anekdote is typerend voor Alberdingk Thijm, die in 25 jaar een schitterende en belangrijke bedrijfscollectie bij elkaar heeft gebracht, maar er ook voor heeft gezorgd dat die verzameling nog altijd bestaat. Sterker nog, er is nooit een stuk uit de collectie verkocht, zelfs niet in tijden dat AkzoNobel zwaar moest bezuinigen.

Alberdingk Thijm is, behalve een groot kenner van hedendaagse kunst, dan ook een bedreven kantoorpolitica. 'Een succesvol gearrangeerd huwelijk', noemt ze haar relatie met AkzoNobel. De liefde van het bedrijf voor de kunstcollectie is niet vanzelfsprekend, maar de twee zijn steeds meer voor elkaar gaan betekenen.

Dat is niet in het minst te danken aan Alberdingk Thijm, die sterk gelooft in de verbindende

'Kunst gaat voor mij over verhalen vertellen'

'Untitled 1H4' (2005), van de Spaanse kunstenaar Prudencio Irazabal.

kracht van kunst, maar die met haar enthousiasme ook moeiteeloos zelf mensen verbindt met de kunst. Ter ere van het 25-jarig bestaan pakt ze dit najaar uit met een grote tentoonstelling in de *art space* van het Amsterdamse hoofdkantoor.

De collectie telt ruim 1800 kunstwerken. Alberdingk Thijm heeft er 104 geselecteerd voor de tentoonstelling. Die gaat over alle thema's die nu belangrijk zijn in de kunstwereld, zoals emancipatie, dekolonisatie, het klimaatprobleem en het bevragen van de heersende macht. 'Het gaat dus eigenlijk over ons mensbeeld', vat Alberdingk Thijm het samen.

Dat zij vrij moeiteloos een prachtige expositie over die thema's kan samenstellen, zegt veel over de kwaliteit van de collectie, maar ook over het soort kunst dat Alberdingk Thijm de afgelopen kwarteeuw heeft gekocht. 'Kunst gaat

voor mij over verhalen vertellen, verhalen van mens tot mens, met het kunstwerk als verbindende schakel', vertelt ze.

Maar het verhaal van een kunstwerk is niet altijd meteen duidelijk. 'Daarom vind ik dat een kunstwerk ook uit zichzelf moet aanspreken', zegt Alberdingk Thijm. 'Het begint er allemaal mee dat een werk je visueel moet grijpen. De diepere lagen van betekenis komen later wel. Ik hou zo van hedendaagse kunst omdat daarin zoveel ruimte is voor verhalen. En die verhalen zijn bijna altijd de verbinding met de thema's van de tijd waarin we leven.'

Om dat te verduidelijken wijst ze op een werk van de Iraanse kunstenaar Shirin Neshat, een close-up in zwart-wit van een vrouwelijk oog. In het oog zijn teksten van een Iraanse dichter gekalligrafeerd. 'Dit werk stamt uit 1993 en in de jaren negentig hadden we verschillende werken van haar op kantoor hangen, ook een portret van een vrouw met hoofddoek en een geweerloop. Maar toen kwam IS en werden die vrouwen ineens in een heel ander licht gezien, als bedreigend. Moeten die kunstwerken niet weg, vroeg men zich toen af.'

'Nu worden ze weer helemaal anders gezien, doordat er gelukkig een veel grotere behoefte aan

Hester Alberdingk Thijm is sinds de oprichting directeur van de AkzoNobel Art Foundation.

'The Voyagers' (2019), van Esiri Erheriene-Essi. Haar werk gaat over mensen die uit Afrika, Haïti en de Caraïben naar het Westen zijn gekomen.

inclusiviteit heerst. Nu zijn het eerder sterke in plaats van gevaarlijke vrouwen. Wonderlijk toch, hoe zo'n kunstenaar al die contexten, tijdgeesten en maatschappelijke tendensen overleeft?"

Komt dat doordat u bent weggebleven bij de modes? 'Er zijn natuurlijk altijd kunstenaars die opgekomen zijn vanuit een modisch principe en een heersende tijdgeest. Maar ik heb inderdaad sterk gekeken naar wat beklijft en blijft. Want je zoekt de kunst niet als een investering die meer waard moet worden, maar als een duurzame investering in de tijd. Een werk moet zijn kracht behouden.'

Waarom heeft AkzoNobel eigenlijken een bedrijfscollectie? '25 jaar geleden wilde de toenmalige ceo, Kees van Lede, het toen net gebouwde hoofdkantoor in Arnhem warmer, kleurrijker en toegankelijker maken door kunst

'Voices of Babel' (2013), Remy Jungerman, geïnspireerd op Mondriaan en de marrons van Suriname.

op te hangen. Hij vroeg of ik wilde adviseren. Ik wilde wel kunst voor Akzo kopen, maar alleen als de collectie meer zou zijn dan puur illustratief en decoratief. Ze moest een eigen kracht hebben.'

Wat vond u nog meer belangrijk? 'Natuurlijk moest er kunst komen op de afdeling van de raad van bestuur. Maar ik vond dat er dan

ook wat bij de postkamer en de secretaresses moest komen, zodat je van de kunst een verbindend, democratiserend platform maakt. Niet alleen voor de happy few.'

Wat voor kunst verzamelt u? 'Ik wil met kunst de buitenwereld binnenbrengen. De collectie moet een vrije vogel zijn, die vragen stelt en vragen oproept. Meer dan een conversationpiece. Ze moet mensen prikkelen.'

In de tentoonstelling hangen daarvan mooie voorbeelden. Zoals een groot werk van Yael Bartana,

'Offered Eyes' (1993), van de Iraanse Shirin Neshat, roept gemengde gevoelens op bij kijkers.

dat in gele neonletters de vraag *'What if women ruled the world'* oproept. Nog wat prikkelender is het werk dat daartegenover hangt, van de Chinese schilder Tang Zhigang. We zien de typische brede tafel vanachter welke Chinese machthebbers traditiegetrouw het volk toespreken, maar nu zitten er kinderen aan en ligt er speelgoed rondom.

'Dat is natuurlijk een kritiek op de Chinese autoriteiten', legt Alberdingk Thijm uit. 'Als er vroeger een delegatie uit China kwam, haalden we het werk meestal van de muur. Nu hangt het pontificaal in de kamervan de cfo. Het grappige is dat die kinderen namelijk in dezelfde opstelling zitten als het bestuur van AkzoNobel tijdens de aandeelhoudersvergadering. Het getuigt dus ook van zelfspot van de cfo dat hij dit werk in zijn kantoor heeft hangen.'

Hoe heeft de collectie kunnen overleven? 'Doordat de bedrijfscollectie een aparte stichting is, zijn we beschermd. Maar dat zegt niet alles. Mensen zeggen vaak dat ik de leukste baan ter wereld heb, maar ik moet ook vechten en soms

'Children in Meeting' (2004), van de Chinese Tang Zhigang, neemt autoriteiten op de hak.

incasseren. Ik heb samen met AkzoNobel een flink aantal crises moeten overleven. Dan gelden er bezuinigingsmaatregelen voor het hele bedrijf, ook voor ons, en dan hoor je weleens: "Wij moeten allemaal bezuinigen en die Art Foundation koopt gewoon nog kunst."

'Dan is mijn antwoord dat een hedendaagse kunstcollectie dynamisch moet zijn. Door nieuwe ingrediënten toe te voegen, plaats je werken in een andere context. Je kunt oudere werken weer op scherp stellen door er werk van een jongere kunstenaar naast te hangen.'

Ik kan me voorstellen dat het bedrijf dan zegt: kom op, je hebt 1800 werken. Daar kun je ook wel spannende combinaties mee maken. 'Maar dat zijn combinaties en werken die er al zijn. Het is altijd goed iets toe te voegen.'

Is dat om u tevreden te houden? 'Nee, dat is om zuurstof in de collectie te houden. Het is een levend organisme.'

U bent een belangrijke verzamelaar. Wat wilt u betekenen voor kunstenaars? 'Alles. Dat klinkt misschien overdreven en grotesk. Maar ik ga uit van de kunst en de kunstenaars. Je kunt geen goede kunst kopen als je je laat leiden door waarde en waardestijgingen. Er is maar één waarde die geldt, en dat is wat een kunstwerk emotioneel met je doet. Wat brengt

het jou? Wat geeft het jou?"

'Ik heb een grote bewondering voor kunstenaars, omdat zij in een wereld die ongelooflijk gecompliceerd is, kiezen voor een bestaan dat ingewikkeld is. Het is een onwaarschijnlijk complex beroep, zonder veel zekerheden. Ik koop vooral werk van jonge kunstenaars, maar probeer ze ook op andere manieren te helpen, met kennis, met contacten en ook met technische zaken. Wij hebben binnen AkzoNobel natuurlijk veel kennis van verfsoorten. En kunstenaars die de technologische grenzen opzoeken, zijn vaak interessant voor onze onderzoekers.'

Deze collectie is uw levenswerk. Wat betekent dit voor u? 'Kunst is voor mij echt leven. Ik ben er 24/7 mee bezig. Ann Demeester, van het Frans Hals Museum, zei onlangs:

'Palermo 1993, Rosaria Schifani, Widow of the Bodyguard Vito Schifani' (1993), Letizia Battaglia.

"Kunst is seks voor de geest." Ik zou zeggen: kunst is gewoon zuurstof. Het beroert alles. En je merkt pas hoezeer je dat mist, als het even helemaal weg is. Tijdens de lockdowns zag je een enorme opleving op sociale media, waar mensen dan maar hun eigen fantastische natuurfoto's. Want iedereen was natuurlijk buiten. Het laat zien: we willen elkaar verwonderen.' □

TENTOONSTELLING EN BOEK

De expositie **All Eyes** – 25 jaar verzamelen is nu te zien in de Art Space van het hoofdkantoor van AkzoNobel, in Amsterdam. De catalogus *We are the Collection!* geeft een overzicht van de gehele bedrijfscollectie.

'Ik wil met kunst de buitenwereld binnenbrengen. De collectie moet een vrije vogel zijn'

'Je kunt geen goede kunst kopen als je uitgaat van waarde en waardestijgingen'